

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی استان اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکتری تخصصی جراحی عمومی

عنوان

بررسی اثر اسپرین در پیشگیری از ترمبوز کاتترهای تونل دار دایمی ورید ژگولار
داخلی و افزایش زمان ماندگاری کاتتر در بیماران دیالیزی

اساتید راهنما:

دکتر امین رضازاده

دکتر سوسن محمدی کبار

استاد مشاور :

دکتر خاطره عیسی زاده فر

نگارش:

دکتر محمدباقر دیدار شتابان

شماره پایان نامه ۰۱۱۳

بهار ۱۳۹۸

بنام آنکه جان را فکرت آموخت

تقدیم به:

پدر فداکار و زحمتکشم

که

تمامی طلبش از زندگی در یک کلمه خلاصه شد:

آینده من

تقدیم به :

مادر مهربان و دلسوزم

که داستان

پرمهرش سبز بودن و سپید زیستن را به من آموخت

تقدیم به :

برادرم مجتبی که مثل او نیست

و تقدیم به :

همسرم که بهترین است

تشکر و قدردانی

حمد و سپاس مخصوص خدایی است که جهان را پر از نشانه آفرید
برای پی بردن به عظمت خودش و توفیق مطالعه ی پدیده های
علمی را با توجه به درک محدود ما بر ما عنایت فرمود. اکنون که باید
آغازی بر یک پایان بنگارم بر خود لازم می دانم که از استاد محترم
جناب آقای دکتر امین رضازاده و سرکار خانم دکتر سوسن محمدی
کبار بخاطر راهنمایی های ارزنده شان در راستای انجام این پروژه
نهایت تقدیر و تشکر را نمایم. همچنین از زحمات استاد گرامی خانم
دکتر خاطره عیسی زاده بخاطر کمک های ارزشمندشان قدردانی می
نمایم.

فهرست

فصل اول: طرح تحقیق..... ۱

۱-۱ مقدمه..... ۲

۱-۲ بیان مساله..... ۳

۱-۳ تعریف واژه ها..... ۴

۱-۴ اهداف..... ۷

۱-۴-۱ هدف کلی مطالعه..... ۷

۱-۴-۲ اهداف اختصاصی..... ۷

۱-۵ فرضیات تحقیق..... ۸

فصل دوم: بررسی متون..... ۱۰

۲-۱ مبانی نظری..... ۱۱

۲-۱-۱ کلیه..... ۱۱

۲-۱-۲ ESRD..... ۱۲

۲-۱-۳ آسپیرین..... ۱۲

۲-۱-۴ درمان جایگزین کلیوی..... ۱۳

۲-۱-۵ کاتتر..... ۱۴

۲-۱-۶ کاتتر دیالیز..... ۱۴

۲-۱-۷ کاتتر دائمی دیالیز..... ۱۵

۲-۲ بررسی متون..... ۱۵

فصل سوم: شیوه اجرای تحقیق..... ۱۹

۳-۱ نوع پژوهش..... ۲۰

۳-۲ جامعه مداخله مطالعه..... ۲۰

۳-۳ معیارهای ورود به مطالعه..... ۲۲

۳-۴ معیارهای خروج از مطالعه..... ۲۲

۳-۵ نمونه برداری و روش نمونه گیری..... ۲۳

۳-۶ ملاحظات اخلاقی..... ۲۳

۳-۷ روش تجزیه و تحلیل داده ها..... ۲۴

۳-۸ متغیرهای تحقیق..... ۲۴

فصل چهارم: نتایج..... ۴۸

۴-۱ سن..... ۲۸

۴-۲ جنس..... ۲۹

۴-۳ گروه های مداخله و کنترل..... ۳۰

۴-۴ سابقه فشار خون..... ۳۱

۴-۵ سابقه DM..... ۳۲

۴-۶ سابقه CHF بیماران..... ۳۳

۴-۷ سابقه DVT..... ۳۴

۳۵ ۴-۸ میانگین زمان ترومبوز در بیماران
۳۶ ۴-۹ تعیین رابطه ترومبوز کاتتر ورید ژگولار و جنس
۳۷ ۴-۱۰ تعیین اثر آسپرین در پیشگیری از ترومبوز کاتتر ورید ژگولار و سن
 ۴-۱۲ اثر آسپرین در پیشگیری از ترومبوز کاتتر ورید ژگولار و افزایش زمان ماندگاری کاتتر با توجه
۳۹ به وجود یا عدم وجود HTN
 ۴-۱۳ اثر آسپرین در پیشگیری از ترومبوز کاتتر ورید ژگولار و افزایش زمان ماندگاری کاتتر با توجه
۴۰ به وجود یا عدم وجود دیابت
 ۴-۱۴ اثر آسپرین در پیشگیری از ترومبوز کاتتر ورید ژگولار و افزایش زمان ماندگاری کاتتر با توجه
۴۱ به وجود بیماری همزمان مثل DVT
۴۸ فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری
۴۳ ۱- ۵ بحث
۵۵ ۲- ۵ نتیجه گیری
۵۶ ۳- ۵ محدودیت های تحقیق
۵۷ ۴- ۵ پیشنهادات
۵۹ منابع
۶۶ پیوست ۱

فهرست جداول..... صفحه

جدول ۱-۴ سن بیماران.....	۲۸
جدول ۲-۴ جنسیت بیماران.....	۲۹
جدول ۳-۴ گروه های مداخله و کنترل.....	۳۰
جدول ۴-۴ سابقه فشار خون.....	۳۱
جدول ۵-۴ سابقه دیابت.....	۳۲
جدول ۶-۴ سابقه CHF بیماران.....	۳۳
جدول ۷-۴ سابقه DVT.....	۳۴
جدول ۸-۴ میانگین زمان ترومبوز در بیماران.....	۳۵
جدول ۹-۴ تعیین رابطه ترومبوز کاتتر ورید ژگولار و جنس.....	۳۶
جدول ۱۰-۴ تعیین اثر آسپرین در پیشگیری از ترومبوز کاتتر ورید ژگولار و سن.....	۳۷
جدول ۱۱-۴ اثر آسپرین در پیشگیری از ترومبوز کاتتر ورید ژگولار و افزایش زمان ماندگاری کاتتر ه تفکیک تعداد جلسات همودیالیز در هفته.....	۳۹
جدول ۱۲-۴ اثر آسپرین در پیشگیری از ترومبوز کاتتر ورید ژگولار و افزایش زمان ماندگاری کاتتر با توجه به وجود یا عدم وجود HTN.....	۴۰
جدول ۱۳-۴ اثر آسپرین در پیشگیری از ترومبوز کاتتر ورید ژگولار و افزایش زمان ماندگاری کاتتر با توجه به وجود یا عدم وجود دیابت.....	۴۱

فهرست علائم اختصاری:

ARF: Acute renal failure	نارسایی حاد کلیه
CVC: central venous catheter	کاتتر ورید مرکزی
HTN: Hypertension	پرفشاری خون
BMI: Body mass index	شاخص توده ی بدنی
CHF: Congestive heart failure	نارسایی احتقانی قلب
DM: Diabetes mellitus	دیابت شیرین
DVT: Deep vein thrombosis	ترومبوز ورید مرکزی
ESRD: End stage renal disease	بیماری کلیوی مرحله ی انتهایی
RRT: Renal replacement therapy	درمان جایگزینی کلیه
INR: International normalized ratio	نسبت نرمال شده ی بین المللی
PTT: Partial thromboplastin time	زمان نسبی ترومبوپلاستین
COX: Cyclooxygenase	آنزیم سیکلواکسیژناز

بررسی اثر آسپرین در پیشگیری از ترمبوز کاترهای تونل دار دایمی ورید ژگولار داخلی و افزایش زمان ماندگاری کاتتر در بیماران دیالیزی

چکیده

سابقه و هدف: نارسایی مزمن کلیه به افت غیرقابل برگشت عملکرد کلیه اطلاق میشود. بیماری که به این مرحله رسیده است نیازمند دیالیز می باشد. کاترهای مرکزی که جهت دیالیز به کار می روند، اغلب به دلیل ایجاد لخته در لومن یا در وریدها از کار می افتند که شیوع این عارضه به ۶۳٪ می رسد. علت ایجاد لخته در مسیر کاتتر به خوبی مشخص نمی باشد و تنها در موارد محدودی می توان علت مشخصی را برای ایجاد لخته در کاتتر یافت نمود. همچنین مطالعات اخیر نشان می دهد که آسپرین نه تنها به عنوان یک داروی ضد لخته عمل می کند، بلکه باعث افت استرس اکسیداتیو و التهاب نیز می شود. در حالیکه بسیاری از بررسی ها موید ایجاد اختلال عملکرد پلاکتی در زمینه نارسایی کلیوی هستند، در چند مطالعه نشان داده شده که تجمع پلاکت ها در زمان انجام دیالیز افزایش می یابد. نظر به شیوع نسبتا بالای عارضه عدم کارکرد کاتتر به علت ترومبوز و نیز هزینه ای که تعویض کاتتر این بیماران بر دوش نظام سلامت می گذارد تصمیم گرفته تا با انجام مطالعه ای به بررسی اثر آسپرین در پیشگیری از ترمبوز کاتتر ورید ژگولار و افزایش زمان ماندگاری کاتتر بپردازیم

مواد و روش ها: این مطالعه از نوع مطالعه مداخله ای و روی ۱۱۴ بیمار انجام شد. ۱۱۴ بیمار به طور تصادفی به دو گروه ۵۷ نفری تقسیم شد. اطلاعات زمینه ای نظیر سن، جنس، علت نارسایی کلیه، بیماری های همزمان نظیر دیابت یا فشار خون، سابقه بیماری های قلبی عروقی و سکتة مغزی، بیماری های عروق محیطی، سابقه مصرف استاتین ها یا داروهای ضد لخته از بیماران اخذ شد تا تأثیر احتمالی آنها روی دو گروه مداخله و کنترل بررسی شود. سائز کاتتر در تمام بیماران، ۱۴ بود. گروه ۵۷ نفری مورد، از روز پس از تعبیه کاتتر با رژیم آسپرین ۸۰ میلی گرم روزانه تحت درمان قرار گرفت. گروه کنترل نیز تحت درمان با پلاسیبو قرار گرفت. تعداد روز های کارکرد کاتتر و همچنین مشخصات دموگرافیک بیماران از طریق پرسشنامه و اطلاعات پرونده اخذ شد.

یافته ها: میانگین سنی کلی بیماران ۶۶/۵ سال و انحراف از معیار ۱۱/۰۴ بود. میانگین سنی گروه مداخله ۶۸/۷۷ و انحراف معیار ۹/۸۰ و میانگین سنی گروه کنترل ۶۴/۲۲ با انحراف معیار ۱۱/۸۰ بود. تحلیل های آماری نشان داد بین مصرف آسپرین و پیشگیری از ترومبوز کاتتر رابطه معنی داری وجود دارد. که این امر در دیابتی ها و جنس مذکر بیشتر صادق است.

نتیجه گیری: مصرف آسپرین در بیماران که کاتتر دایمی دارند توصیه می شود.

کلمات کلیدی: آسپرین، دیالیز، کاتتر ورید ژگولار